

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město, Tel. +420 257 042 094,
ID datové schránky: qr9ab9x, e-mail: arbitr@finarbitr.cz, <https://www.finarbitr.cz>

Navrhovatel

Zástupce

JUDr. František Grznár
advokát
IČO 138 85 146

Instituce

Door Financial a.s.
IČO 290 16 126
Kořenského 905/4
40003 Ústí nad Labem

Č. j. FA/SR/SU/519/2017 - 5
Praha 15. 2. 2018

Rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 16. 5. 2017 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh Navrhovatele proti Instituci, vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, o určení neplatnosti smlouvy o zápůjčce č. ■ ze dne 9. 9. 2014, neplatnosti smlouvy o zápůjčce č. ■ ze dne 14. 3. 2015 a neplatnosti smlouvy o zápůjčce č. ■ ze dne 21. 6. 2015, případně o úročení úvěrů z těchto smluv ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smluv o zápůjčce a o určení neplatnosti ujednání o výši roční procentní sazby nákladů, o poplatcích a smluvních pokutách, rozhodl o námitkách Instituce ze dne 22. 1. 2018, č. j. FA/SR/SU/519/2017-1, proti nálezu finančního arbitra ze dne 27. 12. 2017, č. j. FA/34194/2017, takto:

Námitky instituce, Door Financial a.s., IČO 29016126, se sídlem Kořenského 905/4, 400 03 Ústí nad Labem, doručené finančnímu arbitrovi dne 22. 1. 2018, č. j. FA/SR/SU/519/2017-1 se podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi zamítají a nález finančního arbitra ze dne 27. 12. 2017, č. j. FA/34194/2017 se potvrzuje.

Odůvodnění:

1. Řízení o návrhu

Navrhovatel se domáhá určení neplatnosti smluv o zápůjčce, které s Institucí uzavřeli, protože Instituce s odbornou péčí neposoudila jeho schopnost splácet poskytnuté úvěry ze smluv o zápůjčce, současně se domáhá úročení úvěrů ze smluv o zápůjčce ve výši diskontní sazby platné v den jejich uzavření, protože tyto smlouvy neobsahují veškeré předpoklady pro výpočet roční procentní sazby nákladů (dále jen „RPSN“), neplatnosti ujednání o poplatcích, smluvních pokutách, jelikož jsou nepřehledná a nepřípustná, a neplatnosti ujednání o výši RPSN, protože její výše odporuje dobrým mravům.

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel a Instituce uzavřeli dne 9. 9. 2014 smlouvu o zápůjčce č. ■, na základě které se Instituce zavázala Navrhovateli poskytnout úvěr ve výši 10.000 Kč, a Navrhovatel se zavázal tyto finanční prostředky spolu s úroky a odměnou za hotovostní inkaso vrátit v 60 týdenních splátkách ve výši 300 Kč (dále jen „Smlouva o zápůjčce 1“); dne 14. 3. 2015 smlouvu o zápůjčce č. ■, na základě které se Instituce zavázala Navrhovateli poskytnout úvěr ve výši 25.000 Kč, a Navrhovatel se zavázal tyto finanční prostředky spolu s úroky a odměnou za hotovostní inkaso vrátit v 60 týdenních splátkách ve výši 750 Kč (dále

jen „Smlouva o zápůjčce 2“); a dne 21. 6. 2015 smlouvu o zápůjčce č. ■■■, na základě které se InSTITUTE zavázala Navrhovateli poskytnout úvěr ve výši 15.000 Kč, a Navrhovatel se zavázal tyto finanční prostředky spolu s úroky a odměnou za hotovostní inkaso vrátit v 60 týdenních splátkách ve výši 450 Kč (dále jen „Smlouva o zápůjčce 3“); (Smlouva o zápůjčce 1, Smlouva o zápůjčce 2 a Smlouva o zápůjčce 3 společně též jako „Smlouvy o zápůjčce“).

Finanční arbitr v řízení o návrhu Navrhovatele na základě shromážděných podkladů od obou stran sporu a po jejich pečlivém právním posouzení zjistil, že InSTITUTE neposoudila s odbornou péčí schopnost Navrhovatele splácet úvěry ze Smluv o zápůjčce, resp. v rozporu se zákonem uzavřela s Navrhovatelem Smlouvy o zápůjčce, a následně Navrhovateli poskytla na základě těchto smluv spotřebitelské úvěry, aniž by bylo zřejmé, zda Navrhovatel bude schopen tyto úvěry splatit. Finanční arbitr dovodil, že v důsledku neposouzení schopnosti Navrhovatele splácet úvěry ze Smluv o zápůjčce s odbornou péčí jsou tyto smlouvy od samého počátku neplatné, a smluvní strany těchto smluv, tedy Navrhovatel a InSTITUTE, jsou povinny si vydat bezdůvodné obohacení, které na základě neplatných Smluv o zápůjčce získaly.

Finanční arbitr zjistil, že InSTITUTE se plněním od Navrhovatele nad rámec jistin ze Smluv o zápůjčce na jeho úkor bezdůvodně obohatila o částku 18.084 Kč.

Finanční arbitr proto nálezem ze dne 27. 12. 2017, č. j. FA/34194/2017 (dále jen „Nález“) podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrování uložil Institutu povinnost zaplatit Navrhovateli částku ve výši 18.084 Kč, a to do 3 dnů od právní moci Nálezu.

3. Námítky InSTITUTE proti Nálezu

InSTITUTE namítá, že „lze považovat za naprosto lichý závěr o tom, že bylo možné podání navrhovatele vyhovět, i když bylo jeho povinností primárně podat návrh na plnění. Bylo povinností navrhovatele osvědčit naléhavý právní zájem tak, jak je stanoveno obecně závaznými právními předpisy pro podání určovacích žalob. Navrhovatel se nikterak nedomáhal plnění, domáhal se výlučně určení neplatnosti sjednaných smluv o zápůjčce. Lze mít za to, že přiznáním plnění navrhovateli tak Finanční arbitr překročil zcela flagrantně své kompetence a z toho důvodu lze mít vydaný nález za zcela nezákonný. Tvrzení Finančního arbitra o tom, že by v zásadě i při návrhu na plnění posuzoval platnost smluv, je naprosto nelogický.“

InSTITUTE namítá, že závěry finančního arbitra o tom, že InSTITUTE neprokázala posouzení úvěruschopnosti Navrhovatele, jsou chybné, a neodpovídají důkazům, které byly v řízení předloženy. InSTITUTE tvrdí, že jednoznačně prokázala, v jakém rozsahu (a zcela dostačujícím způsobem) provedla posouzení, když listinou (žádost o půjčku) bylo prokázáno, co vše bylo při posuzování zkontrolováno a podepsáno Navrhovatelem.

InSTITUTE namítá, že pokud by nepředložila nahrávku komunikace s Navrhovatelem při sjednávání zápůjčky a nahrávku screeningu minimálně registru exekucí atp., nedoložila by podle závěrů finančního arbitra náležitou péči při sjednávání zápůjčky.

InSTITUTE namítá, že je povinností klientů sdělovat Institutu jako poskytovateli spotřebitelského úvěru pravdivé údaje, a že pravdivost údajů stvrzují klienti na žádosti o zápůjčku. InSTITUTE odkazuje, že jí Navrhovatel předložil k nahlédnutí výměr starobního důchodu a doložil příslušný dokument osvědčující existenci pracovněprávního vztahu, a z toho InSTITUTE dovozuje, že závěr finančního arbitra o tom, že nedostatečně posoudila úvěruschopnost Navrhovatele, není správný.

InSTITUTE namítá, že „tvrzení Finančního arbitra stavějící navrhovatele do pozice oběti jakési zlovolně poskytovatele zápůjčky, kterou však navrhovatel bez problémů zkonsumoval, pak ve

svých důsledcích vyvíňuje navrhovatele dle závěrů Finančního arbitra i z pohledu trestního práva, neboť veškerou odpovědnost přenáší bez dalšího na Společnost (rozuměj Instituci) jako poskytovatele zápůjček.“

Instituce požaduje, aby finanční arbitr Nález zrušil a návrh zamítl.

4. Vyjádření Navrhovatele k námitkám Instituce

Navrhovatel odmítá námitku Instituce, že dostačujícím způsobem ověřila jeho úvěruschopnost, „*když k tomuto tvrzení nepředložila instituce žádné důkazy. Instituce nedoložila naprosto ničeho, vyjma podepsaného prohlášení, které je naprosto nedostačující. Instituce neověřila dostupné registry (BRKI, NRKI, Centrální evidence exekucí, apod.). K námitce přenesení odpovědnosti Instituce lze konstatovat, že je to právě Instituce, na kterou jsou, jako na podnikatele, profesionála kladeny přísné nároky stran ověření úvěruschopnosti spotřebitele. Pokud nemá instituce zavedeny způsoby ověření v registrech a další způsoby při schvalování úvěru neměla by spotřebitelské úvěry vůbec poskytovat.“*

Navrhovatel považuje námitky Instituce za nedůvodné a navrhuje, aby finanční arbitr Námitky zamítl a Nález potvrdil.

5. Řízení o námitkách

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Ustanovení § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi dává stranám sporu právo podat proti nálezu finančního arbitra odůvodněné námitky, a to v zákonem stanovené lhůtě 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení nálezu. Včasně podané námitky mají odkladný účinek. Podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje o námitkách rovněž finanční arbitr, který nález potvrdí nebo změní. Jelikož zákon o finančním arbitrovi upravuje náležitosti námitek a zásady řízení o námitkách pouze částečně, postupuje finanční arbitr ve zbytku podle těch ustanovení správního řádu, která upravují odvolání jako řádný opravný prostředek a průběh odvolacího řízení (srov. § 24 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81 a n. a § 141 odst. 9 správního řádu).

Finanční arbitr posoudil Námitky Instituce podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi a přiměřeně podle § 81, 82 a 83 správního řádu jako přípustné.

Finanční arbitr při rozhodování aplikuje rozhodné psané právo, posuzuje všechny shromážděné podklady samostatně i ve vzájemné souvislosti s přihlédnutím k předmětu projednávaného sporu. Finanční arbitr se opírá a odvolává na relevantní ustálenou judikaturu obecných soudů, Ústavního soudu nebo Soudního dvora Evropské unie. Finanční arbitr tak činí proto, aby jeho rozhodnutí bylo věcně a právně správné a přesvědčivé pro obě strany sporu, a zároveň i pro soud, který bude případně na základě žaloby kterékoli strany sporu rozhodnutí finančního arbitra přezkoumávat, a aby rozhodnutí finančního arbitra soud jako správné potvrdil a žalobu proti němu zamítl.

5.1. *Skutková zjištění*

- a) podle splátkového kalendáře k Smlouvě o zápůjčce 1 uhradil Navrhovatel Instituci ode dne uzavření Smlouvy o zápůjčce 1 do 22. 6. 2015 celkem částku ve výši 18.000 Kč;
- b) podle splátkového kalendáře k Smlouvě o zápůjčce 2 uhradil Navrhovatel Instituci ode dne uzavření Smlouvy o zápůjčce 2 do 1. 6. 2017 celkem částku ve výši 33.210 Kč;

- c) podle splátkového kalendáře k Smlouvě o zápůjčce 3 uhradil Navrhovatel Instituci ode dne uzavření Smlouvy o zápůjčce 3 do 1. 6. 2017 celkem částku ve výši 16.874 Kč;
- d) Navrhovatel měl v době uzavření Smluv o zápůjčce dalších 7 finančních závazků u společností odlišných od Instituce;
- e) v žádosti k Smlouvě o zápůjčce 1 (dále jen „Žádost 1“) v kolonce „ověřené doklady“ jsou zaškrtnutá políčka „OP“, „výměr podpory“, „SIPO“ a „jiné“, přičemž do kolonky „jiné“ je dopsáno „ŘP“; v žádosti k Smlouvě o zápůjčce 2 (dále jen „Žádost 2“) jsou v kolonce „ověřené doklady“ zaškrtnutá políčka „OP“, „výplatní pásky“, „SIPO“ a „jiné“, přičemž do kolonky „jiné“ je dopsáno „VÝMĚR DŮCHOD“; a v žádosti k Smlouvě o zápůjčce 3 (dále jen „Žádost 3“, společně s Žádostí 1 a Žádostí 2 jen „Žádosti“), jsou v kolonce „ověřené doklady“ zaškrtnutá políčka „OP“, „pracovní smlouva nebo ŽL“, „výplatní pásky“, „SIPO“ a „jiné“, přičemž do kolonky „jiné“ je dopsáno „ŘP“.

5.2. Vázanost finančního arbitra návrhem

Podle § 12 odst. 3 věty první zákona o finančním arbitrovi platí, že „[a]rbitr není vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy.“

Finanční arbitr není vázán formulací návrhu spotřebitele, a vychází především z podkladů a tvrzení předložených v průběhu řízení před finančním arbitrem. Finanční arbitr rovněž zohledňuje nároky účastníků řízení uplatněné ve výzvě k nápravě, jejíž připojení k návrhu na zahájení řízení je jednou z podmínek řízení před finančním arbitrem podle § 10 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi. Právě výzva k nápravě je dokladem, který slouží k informování instituce o sporu a jeho předmětu, a případně i návrhu smírného řešení sporu ze strany navrhovatele.

Finanční arbitr z výzvy k nápravě ze dne 6. 3. 2017, adresované Instituci (dále jen „Výzva k nápravě“), kterou Navrhovatel připojil k návrhu na zahájení řízení, zjistil, že Navrhovatel se již v této výzvě domáhal neplatnosti Smluv o zápůjčce, když jako smírné řešení sporu navrhl „uzavření dohody o narovnání v tom směru, že jí (rozuměj Navrhovateli) budou vráceny částky, které zaplatila nad rámec všech jistin, a to včetně splátek, úroků i smluvních pokut do dnešního dne.“

Z Výzvy k nápravě je tedy zřejmé, že záměrem Navrhovatele bylo získání finančních prostředků představujících bezdůvodné obohacení, které Instituci uhradil nad rámec jistin ze Smluv o zápůjčce, a tento svůj nárok Navrhovatel opírá právě o tvrzenou neplatnost Smluv o zápůjčce. Nelze proto přisvědčit námitce Instituce, že Navrhovatel se nikterak nedomáhal vrácení plnění ze Smluv o zápůjčce.

Finanční arbitr tak posoudil návrh Navrhovatele především v intencích Výzvy k nápravě přiložené k návrhu na zahájení řízení, ve které se Navrhovatel domáhá vydání bezdůvodného obohacení ze Smluv o zápůjčce v rámci návrhu smírného řešení sporu.

Ačkoli nárok na vydání bezdůvodného obohacení Instituce ze Smluv o zápůjčce nespécifikoval Navrhovatel přímo v návrhu na zahájení řízení, finanční arbitr může a musí návrh Navrhovatele takto posoudit, a to s odkazem na podstatu řízení před finančním arbitrem a zejména pak na zásadu vyjádřenou v § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi.

5.3. Nezbytnost uložení povinnosti Instituce vrátit bezdůvodné obohacení

Pokud by finanční arbitr rozhodl pouze o tom, že jsou Smlouvy o zápůjčce neplatné, aniž by vypořádal vzájemné plnění smluvních stran z těchto neplatných smluv, byl by takový postup finančního arbitra v rozporu s tím, jak na povahu řízení o určovací žalobě nahlíží Nejvyšší soud, který ve svém rozhodnutí ze dne 21. 6. 2011, sp. zn. 30 Cdo 4880/2010 konstatoval, že „[u]rčovací žaloby musí sloužit především potřebám praktického života a být vhodným

procesním prostředkem, jenž bude sloužit k minimalizaci dalších soudních sporů a nikoliv iniciovat další soudní spory“.

Pokud jde o námitku Instituce, že Navrhovatel měl prokázat naléhavý právní zájem pro podání určovací žaloby, a že je naprosto nelogické tvrzení finančního arbitra, že při rozhodnutí o plnění musí rovněž dojít k určení platnosti závazku, na základě kterého mělo být plněno, finanční arbitr odkazuje Instituci na právní hodnocení v Nálezu, především na rozhodnutí Ústavního soudu České republiky ze dne 11. 7. 2017, sp. zn. I. ÚS 1440/14, podle kterého *„[m]eritorní rozhodnutí vydané v řízení o určovací žalobě tedy závazně řeší předběžnou otázku pro řízení o žalobě na plnění. I pokud by druhá strana podala žalobu na plnění, vycházel by soud při jejím řešení z rozhodnutím o (negativní) určovací žalobě prejudiciálně.“*

Finanční arbitr by tak měl v případě podání určovací žaloby na neplatnost úvěrové smlouvy, ze které již bylo plněno, i bez ohledu na obsah výzvy k nápravě, rozhodovat v řízení rovněž o vrácení vzájemného plnění, kdy v takovém případě by spotřebitele poučil ve smyslu § 21 odst. 5 zákona o finančním arbitrovi, aby se takového nároku domáhal. Finanční arbitr však již z Výzvy k nápravě dovodil, že Navrhovatel se domáhá vrácení bezdůvodného obohacení, které Instituce od Navrhovatele získala na základě neplatných Smluv o zápůjčce.

Tomuto výkladu nasvědčuje i § 2993 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, podle kterého *„[p]lnila-li strana, aniž tu byl platný závazek, má právo na vrácení toho, co plnila. Plnily-li obě strany, může každá ze stran požadovat, aby jí druhá strana vydala, co získala“.* Navrhovatel se ve Výzvě k nápravě po Instituci domáhal vrácení bezdůvodného obohacení ze Smluv o zápůjčce z důvodu jejich neplatnosti, a z toho důvodu finanční arbitr musí rozhodnout o tom, zda má na vrácení takového bezdůvodného obohacení Navrhovatel nárok.

Finanční arbitr uzavírá, že pro určení, zda mělo být na základě právního jednání plněno či nikoli, včetně určení výše takového plnění, je otázka platnosti právního jednání nezbytným předpokladem pro rozhodnutí ve věci. Rozhodnutí o povinnosti plnit bez toho, aby bylo současně určeno, že k plnění má dojít na základě platného právního jednání, by bylo samo o sobě nicotným rozhodnutím, neboť by v tomto případě nebylo postaveno na jisto, že má být plněno na základě platného právního důvodu, v tomto případě platné úvěrové smlouvy.

Současně pak finanční arbitr musí rozhodnout o tom, že Instituce má povinnost vrátit Navrhovateli bezdůvodné obohacení, které od něj získala na základě neplatných Smluv o zápůjčce, protože se toho Navrhovatel domáhal ve Výzvě k nápravě.

5.4. Posouzení úvěruschopnosti Navrhovatele

Zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), věřiteli ukládá povinnost s odbornou péčí posoudit schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, když stanoví v § 9 odst. 1, že *„[v]ěřitel před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, či změnou takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru, je povinen s odbornou péčí posoudit schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, a to na základě dostatečných informací získaných i od spotřebitele, a je-li to nezbytné, nahlédnutím do databází umožňujících posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Věřitel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud je po posouzení úvěruschopnosti spotřebitele s odbornou péčí zřejmé, že spotřebitel bude schopen spotřebitelský úvěr splácet, jinak je smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, neplatná“.*

Podle § 22 odst. 5 zákona o spotřebitelském úvěru pak dále platí, že *„[n]ení-li prokázán opak, má se za to, že věřitel povinnosti podle § 5, 7 a 9 nesplnil“.* Zákon o spotřebitelském

úvěru přenáší důkazní břemeno týkající se prokázání splnění určitých zákonem stanovených povinností na věřitele, tj. v tomto případě na Instituci.

5.4.1. Požadavek doložení příjmů a výdajů Navrhovatele

Podle rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 1. 2015 pod sp. zn. 22 A 22/2013 „*požadavek odborné péče podle § 9 odst. 1 ZSÚ nelze (jak se snaží žalobce) omezovat jen na samotný myšlenkový proces „posouzení“ dodaných čísel představujících příjmy a výdaje, příp. zadlužení žadatele o úvěr, ale je třeba tento požadavek vztáhnout i na zhodnocení dostatečnosti, úplnosti a věrohodnosti podkladů shromážděných pro uvedený myšlenkový proces.*“

Shodně pak dovedl Nejvyšší soud České republiky v rozhodnutí ze dne 1. 4. 2015, sp. zn. 1 As 30/2015, že „*[s]joučástí odborné péče poskytovatele úvěru dle § 9 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru, je i taková obezřetnost, která jej vede k nespolehání se jen na údaje tvrzené žadatelem o úvěr, ale i k prověření (požadavku na doložení) těchto tvrzení (např. potvrzením o zaměstnání a příjmu, doložením výplatních pásek, doložením výpisu z účtu žadatele apod.)*“.

Instituce namítá, že jednoznačně prokázala, že ověřila úvěruschopnost Navrhovatele před poskytnutím úvěrů ze Smluv o zápůjčce, a to Žádostmi, které Navrhovatel podepsal.

Tvrzení, že si od Navrhovatele před uzavřením Smluv o zápůjčce nechala předložit doklady k prokázání jeho příjmů, Instituce nedoložila, když pouze odkazuje na zaškrtnutá políčka v Žádostech. Finanční arbitr z předložených podkladů současně nezjistil, že by si Instituce ověřila tvrzení Navrhovatele o jeho výdajích, když pouze z Žádostí vyplývá, že Instituce si od Navrhovatele nechala doložit doklad „SIPO“, který ovšem v řízení před finančním arbitrem nepředložila. Instituce současně nepředložila v řízení jiné podklady, které by prokazovaly, že před uzavřením Smluv o zápůjčce ověřila výdaje Navrhovatele, a tato skutečnost vyplývá rovněž z Žádostí.

Právě z výše uvedených důvodů je zcela lichá námitka Instituce, že v řízení jednoznačně prokázala, že zcela dostačujícím způsobem provedla posouzení úvěruschopnosti Navrhovatele před uzavřením Smluv o zápůjčce, když Instituce vyjma Žádostí nepředložila k prokázání svých tvrzení žádné podklady.

5.4.2. Nutnost posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů

Finanční arbitr nemůže přisvědčit ani námitce Instituce, že Navrhovatel měl v době uzavření Smluv o zápůjčce takové příjmy a výdaje, že byl schopen úvěry z těchto smluv splatit. Finanční arbitr z úřední činnosti zjistil, že Navrhovatel v období od uzavření Smlouvy o zápůjčce 1 do uzavření Smlouvy o zápůjčce 2 sjednal další 4 úvěrové smlouvy, dále v období od uzavření Smlouvy o zápůjčce 2 do uzavření Smlouvy o zápůjčce 3 Navrhovatel sjednal dalších 6 úvěrových smluv, a dále po uzavření Smlouvy o zápůjčce 3 ještě v průběhu roku 2015 uzavřel Navrhovatel dalších 10 úvěrových smluv, a to vždy se společnostmi odlišnými od Instituce.

K úvaze Instituce nad tím, jakým způsobem by měla před uzavřením smlouvy o úvěru posuzovat úvěruschopnost spotřebitelů, aby tím dostatečně v rámci řízení před finančním arbitrem prokázala odbornou péči, finanční arbitr ze své úřední činnosti dovozuje, že je běžnou praxí bankovních i nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, že evidují záznamy o sjednávání smluv o spotřebitelském úvěru, a rovněž náhledy do bankovních i nebankovních registrů klientských informací.

Hlavním účelem zákonné povinnosti poskytovatelů spotřebitelských úvěrů ověřovat s odbornou péčí úvěruschopnost žadatelů o úvěr je potřeba zamezit přílišné úvěrové angažovanosti spotřebitelů, tedy především zamezit, aby spotřebitelé sjednávali

spotřebitelské úvěry opakovaně. Častým účelem sjednávání těchto smluv pak bývá splacení jiného spotřebitelského úvěru, který nejsou spotřebitelé schopni z běžného příjmu splatit právě proto, že poskytovatel takového spotřebitelského úvěru před jeho poskytnutím neověřil, zda je spotřebitel úvěruschopný.

Pokud by Instituce vyžadovala od Navrhovatele předložení podkladů k prokázání jím tvrzených příjmů a výdajů, tedy především výpisy z bankovního účtu Navrhovatele aj., a pokud by nahlédla do databází umožňujících posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, v souladu s § 9 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, musela by před uzavřením Smluv o zápůjčce zjistit, že splácení dluhu ze Smlouvy o zápůjčce 1 by mělo vážný negativní dopad do majetkových a společenských poměrů Navrhovatele, a v případě Smlouvy o zápůjčce 2 a Smlouvy o zápůjčce 3, že Navrhovatel není schopen dluhy z těchto smluv splácet, neboť jeho výdaje v době uzavření těchto smluv značně převyšovaly jeho příjmy.

Finanční arbitr rovněž odmítá závěr Instituce, že svým rozhodnutím vyvíjí Navrhovatele z hlediska trestněprávního. Finanční arbitr rozhoduje o občanskoprávních nárocích, tedy v režimu obdobném civilnímu řízení před obecným soudem. Finanční arbitr neposuzoval jednání Navrhovatele z hlediska trestněprávního, neboť takové posouzení mu podle § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi nepřísluší.

6. K výroku rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitr již v Nálezu řádně a podrobně vypořádal důvod neplatnosti Smluv o zápůjčce, tedy že Instituce neposoudila s odbornou péčí schopnost Navrhovatele splácet spotřebitelské úvěry ze Smluv o zápůjčce, když se před uzavřením těchto smluv spoléhala pouze na tvrzení Navrhovatele, která především ohledně výdajů Navrhovatele neověřila, protože si nenechala od Navrhovatele předložit podklady k prokázání jeho tvrzení, ani nenahlédla do databází umožňujících posoudit úvěruschopnost Navrhovatele. Finanční arbitr rovněž v Nálezu řádně odůvodnil nutnost rozhodnout o povinnosti Instituce vrátit Navrhovateli bezdůvodné obohacení, které získala na základě neplatných Smluv o zápůjčce.

Finanční arbitr v Nálezu nevypořádal neplatnost smluvních ujednání Smluv o zápůjčce o RPSN z důvodu rozporu těchto ujednání s dobrými mravy, neboť tento nárok byl zkonsumován určením neplatnosti Smluv o zápůjčce jako celku.

Finanční arbitr proto setrvává na svých právních závěrech učiněných v Nálezu, tedy že zjistil, že Instituce schopnost Navrhovatele splácet úvěr neposoudila s odbornou péčí, resp. v rozporu se zákonem uzavřela s Navrhovatelem Smlouvy o zápůjčce, a následně Navrhovateli poskytla na základě těchto smluv spotřebitelské úvěry, aniž by bylo zřejmé, zda Navrhovatel bude schopen úvěry splatit.

V důsledku neposouzení schopnosti Navrhovatele splácet úvěry s odbornou péčí jsou proto Smlouvy o zápůjčce od samého počátku absolutně neplatné, a strany sporu jsou povinny si vydat bezdůvodné obohacení, které na základě neplatných Smluv o zápůjčce získaly.

Na základě všech shora uvedených skutečností finanční arbitr zamítl Námitky Instituce a Nález potvrdil.

Poučení:

Rozhodnutí o námitkách je podle § 16 odst. 4 zákona o finančním arbitrovi konečné. Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi doručený nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci (v případě, že bylo vydáno rozhodnutí o námitkách, nabývá nález právní moci dnem doručení rozhodnutí o námitkách – pozn. finančního arbitra).

Podle § 244 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), rozhodl-li správní orgán podle zvláštního zákona o sporu a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení. Podle § 247 odst. 1 občanského soudního řádu musí být žaloba podána ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu.

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

Doručuje se

Navrhovatel – datová schránka zástupce ■

Instituce – datová schránka strjkc8

